

Реалізація прав людини.

Пріоритетом для будь-якої держави має бути дотримання прав і свобод людини. У 1991 році Україна, ставши незалежною державою, зробила перший крок на шляху до ствердження демократичності, верховенства права.

Так, в Конституції України окремий розділ присвячено правам і свободам людини і громадянина. Стаття 21 Конституції України визначає, що всі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними.

Дотримання прав і свобод особи стало одним з найважливіших пріоритетних принципів незалежної української держави. В Україні вже традиційним стало щорічне проведення заходів до Всеукраїнського тижня права, запровадженого Указом Президента України від 08 грудня 2008 р. №1149.

Україна ратифікувала більшість найважливіших міжнародних актів в сфері прав людини – Загальну декларацію прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права та Факультативний протокол до нього 1966 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р., Міжнародну конвенцію про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 р., Конвенцію про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р., Конвенцію про права дитини 1989 р., Конвенцію ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання 1984 р. та інші.

Права людини торкаються різних аспектів її життя. Вони відрізняються за певними якостями, які не можна не брати до уваги при забезпеченні, охороні й захисті прав. Тому поділ прав людини на певні групи має не тільки пізнавальне, але й практичне значення. Залежно від сфери суспільного життя, з якою вони пов'язані, права людини у вітчизняній юридичній літературі поділяються на фізичні (життєві), особистісні, політичні, соціально-економічні, культурні.

У зв'язку з проведенням на сході України антитерористичної операції, яка, на жаль, продовжується вже не перший рік, питання захисту прав учасників АТО, членів їх сімей, внутрішньо переміщених осіб та постраждалих внаслідок зазначеної операції на сьогоднішній день є одним із найважливіших напрямків діяльності держави.

На сьогоднішній день чинним законодавством передбачено чимало актів, які в різній мірі передбачають захист прав та інтересів, надання матеріальної допомоги, пільг та інше соціальне забезпечення учасникам АТО та членам їх сімей.

Указом Президента України від 25.08.2015 року № 501/2015 затверджено Національну стратегію у сфері прав людини, прийняття якої зумовлено необхідністю вдосконалення діяльності держави щодо утвердження та забезпечення прав і свобод людини, створення дієвого механізму захисту в Україні прав і свобод людини, вирішення системних проблем у зазначеній сфері.

Події Революції гідності (листопад 2013 року - лютий 2014 року) засвідчили незворотне прагнення Українського народу до побудови правової та демократичної держави, в якій гарантуються та забезпечуються права і свободи людини.

В умовах тимчасової окупації частини території України та військової агресії Російської Федерації в окремих районах Донецької і Луганської областей проблема захисту прав і свобод людини постає особливо гостро. Поряд із першочерговими завданнями щодо зміцнення національної безпеки, подолання економічної кризи, реформування державного управління тощо забезпечення прав і свобод людини залишається головним обов'язком держави та має визначати зміст і спрямованість діяльності держави в усіх її зусиллях. У кризовій ситуації ризики непропорційного обмеження прав і свобод людини зростають, що потребує особливого контролю з боку суспільства.

Стратегія спрямована на об'єднання суспільства довкола розуміння цінності прав і свобод людини, які захищаються на основі принципу рівності та без дискримінації.

Стратегія зосереджена на вирішенні основних системних проблем у сфері захисту прав і свобод людини та нових викликах суспільства, але не вичерпує повністю проблематику у зазначеній сфері. Удосконалення системи захисту прав і свобод людини здійснюватиметься з урахуванням як вітчизняного досвіду, так і напрацьованих та апробованих міжнародною спільнотою засад і принципів. У цьому зв'язку буде взято до уваги та активно використовуватиметься досвід Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, правозахисних організацій України, Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Організації з безпеки і співробітництва в Європі, інших міжнародних організацій, а також практика Європейського суду з прав людини.

У співпраці з іншими державами Україна застосовує підхід, заснований на правах і свободах людини, і розвиває двосторонні відносини з урахуванням міжнародних зобов'язань у зазначеній сфері.

Також основним нормативно-правовим актом який регулює дане питання, є Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», відповідно до якого учасників АТО було прирівняно до учасників бойових дій. Пільги учасникам бойових дій та особам, прирівняним до них, встановлені ст.12 Закону України « Про статус ветеранів війни гарантії їх соціального захисту від 22.10.1993 року.

Питання соціального захисту учасників антитерористичної операції, учасників Революції Гідності, членів сімей Героїв Небесної Сотні та загиблих учасників антитерористичної операції регулюються також Указом Президента України "Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції" від 18 березня 2015 року [№ 150/2015](#), [Кодексом законів про працю України](#), законами України ["Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей"](#), ["Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист"](#), ["Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"](#), ["Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб"](#), ["Про реабілітацію інвалідів в Україні"](#), ["Про відпустки"](#) та іншими нормативними актами.

Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» встановлюються гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб. Цей закон був визнаний міжнародними організаціями та українськими правозахисниками як прогресивний і такий, що відповідає міжнародним стандартам у сфері захисту прав внутрішньо переміщених осіб. Відповідно до ст. 1 зазначеного закону, внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, який постійно проживає в Україні, якого змусили або який самостійно покинув своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру. Факт внутрішнього переміщення підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Також, чинним законодавством України внутрішньо переміщеним особам надано можливість отримання різних видів соціальних допомог, пенсій та інших соціальних виплат за місцем фактичного проживання.

Анжела Мельник

Заступник начальника управління